

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2000/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2003/15

Karar Günü:22.10.2003

R.G. Tarih-Sayı:15.11.2003-25290

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılmalarıyla 04.01.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda 'Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 1999 yılı gelirlerinin 3.385.917.443.500.-lira, giderlerinin 3.187.751.724.106.-lira, borçlarının 75.995.913.647.-lira ve 2000 yılına nakit devrinin 274.161.633.041.-lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 2.453.354.597.316.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.644.904.131.000.- lirası Hazine yardımı, 40.319.474.900.- lirası milletvekili aidatları, 165.300.000.000.- lirası milletvekili aday gelirleri, 4.775.000.000.-lirası sigorta tazminatları, 588.852.991.416.- lirası banka gelirleri, 9.203.000.000.- lirası ise taşıt satış gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 932.562.846.184.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 129.314.491.673.- lirası üye giriş ve aidat, 655.958.834.988.- lirası bağış, 50.074.539.957.- lirası eğlence ve şölen, 8.554.120.500.- lirası satış, 2.822.492.656.- lirası banka, 76.358.337.968.- lirası diğer faaliyet gelirleri, 9.480.028.442.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 2.204.161.307.519.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 555.925.070.122.- lirası büro, 142.779.491.399.- lirası personel, 26.709.055.000.- lirası seyahat, 918.852.425.606.- lirası bayrak, flama ve rozet, 362.269.360.269.- lirası yayın, 74.727.263.931.- lirası demirbaş, 20.154.554.999.- lirası yakıt, 8.486.807.938.- lirası tamir ve bakım giderleri, 94.257.278.255.- lirası ise borç ödemesidir.

Parti Genel Merkezi'nce 249.193.289.797.- lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın (12.8.1999 tarih ve 4445 sayılı Kanun'la yapılan değişikliğe kadar aşağıda konu edilen giderlerin gerçekleştirildiği dönemde yürürlükte bulunan) 70. maddesinin, birinci fıkrasında 'Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır.', ikinci fıkrasında da 'Beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir.' hükümlerine yer verilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışında kalan giderler ile borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belgelerle trafik cezası adı altında toplam 60.300.000.- lira tutarında harcamanın Parti adına yapıldığı görülmüştür.

Tediye Fişinin		Trafik Cezasına İlişkin Belgenin		
Tarihi	Nosu	Tarihi	Nosu	Tutar
11.5.1999	76	11.5.1999	343	33.900.000.-
21.5.1999	80	21.5.1999	155	9.600.000.-
21.5.1999	80	21.5.1999	156	16.800.000.-
				60.300.000.-

Parti adına çalışanların kişisel kusurlarından kaynaklanan trafik cezaları Parti tüzelkişiliği adına yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 60.300.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belgelerle, şahıs adına düzenlenmiş ve Parti adına kayıtlı olmayan (Parti'ye ait telefonlar listesinde yer almayan) telefon fatura bedellerinin ödendiği görülmüştür.

Tediye Fişinin			
Tarihi	Nosu	Faturanın Adına Düzenlendiği Kişi	Tutarı
18.6.1999	90	Haydar Akıncı	20.750.000.-
18.6.1999	90	Feridun Kalaycı	13.440.000.-
			34.190.000.-

Parti telefonları arasında yer almayan şahıs adına düzenlenmiş faturalar karşılığı yapılan ödemeler Parti tüzelkişiliği adına yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 34.190.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

3- Aşağıda ayrıntısı belirtilen tediye fişleri ile yapılan bazı giderlere ilişkin tevsik edici belgelerin bulunmadığı görülmüştür.

Tediye Fişinin			
Tarihi	Nosu	Belgesiz Giderin Çeşidi	Tutarı
25.1.1999	9	8120215519 nolu Telekom faturası	10.510.000.-
25.2.1999	27	9019098170 nolu Telekom faturası	65.070.000.-
23.3.1999	43	9020060187 nolu Telekom faturası	58.270.000.-
			133.850.000.-

Beşbin lirayı aştığı halde makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmemesi nedeniyle 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 133.850.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 983.590.416.587.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 375.163.283.062.- lirası büro, 87.450.113.553.- lirası personel, 22.115.188.986.- lirası seyahat, 21.294.566.000.- lirası bayrak, flama ve rozet, 38.216.000.166.- lirası yayın, 12.491.665.927.- lirası eğlence ve şölen, 311.960.970.436.- lirası seçim, 41.402.127.784.- lirası demirbaş, 73.496.500.673.- lirası tamir ve yakıt giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 24.968.343.244.-lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları ise 75.995.913.647.-liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 1999 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. Maddesi uyarınca sadece her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 72.883.845.779.-lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun tamamı satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 3.385.917.443.500.- lira gelirin, 3.187.523.384.106.- lira giderin, 75.995.913.647.- lira borcun ve 274.161.633.041.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak yapılan 94.490.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak bir belge ile tevsik edilemeyen belgesiz gider tutarı 133.850.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Mustafa BUMİN

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Aysel PEKİNER

Üye
Ertuğrul ERSOY

Üye
Tülay TUĞCU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN